

VOOR

Maart 2014 • jaargang 7 • nummer 1

Inhoud

In deze Kwartaalnieuwsbrief leest u over de ontwikkelingen van Voorall. Het waarom, het wie, het hoe... ... en welke resultaten we tot nu toe hebben behaald. Aan- en afmelding voor deze nieuwsbrief, suggesties of vragen kunt u mailen naar: info@voorall.nl

In deze nieuwsbrief:

Stem	1
Voorall & de Verkiezingen	2
Wmo-debat en verkiezingskrant	3
Slotbijeenkomst 'Beeld van Inclusief Beleid'	4
Inclusief Beleid in de schijnwerpers	5
Testteam nieuws	6
Welkom in de winkel Is dat zo?	6
Voorwaarden geven duidelijke richting aan	7
Trouwe Voorall vrijwilliger ontvangt stadspenning	7

Stem

Verkiezingskoorts in Den Haag? Stijgende politieke-partijen-temperatuur? Zo'n tien jaar geleden werd het oog van fietsers en wandelaars geleid naar metershoge borden: de vertrouwde kleuren van partijen en de beloftes in one-liners. Interessant waren de posters achter de ramen van particulieren in je eigen buurt. Men liet de persoonlijke kleur van de politieke kaart zien. Deze dingen zorgden voor een beetje verkiezingsreuring. Ik mocht dat wel.

Het is nu anders. De ogen van de gemiddelde Nederlander zijn inmiddels gedigitaliseerd. En dat is te merken. Er wordt aardig wat af 'getwitterd' en 'gefacebooked'. Van twee kanten: vertegenwoordigers van partijen die statements droppen en burgers die hun stem laten horen. Interactie. Prima. Laat de te vaak beweerde kloof tussen politiek en burgerij zich daarmee maar opvullen.

Voorall vindt het van groot belang dat mensen zich bewust zijn van de invloed van hun stem en van de noodzaak om deze ook te gebruiken. In deze Nieuwsbrief is er veel aandacht voor zaken die rond de verkiezingen spelen. Van lijsttrekkersdebat tot het online zetten van een speciale 'Voorall Verkiezingskrant'. Voor het opstellen van deze krant stuurde Voorall een lijstje met, soms lastige, vragen over standpunten rond de Wmo naar alle politieke partijen.

We waren benieuwd of men zou reageren. En zo ja, hoe dan wel.

We waren blij verrast. Niemand maakte zich er met een Jantje van Leiden af. Integendeel, men nam ons verzoek zeer serieus. Via allerlei communicatiekanalen kregen we vragen, antwoorden, nadere achtergrondinformatie en bedankjes voor de prikkelende vragen. Met het doorgeven van deze informatie willen we onze achterban voorzien van stimulansen om hun stem te laten horen via het biljet.

Er zijn nog andere redenen om 19 maart en de periode daarna te volgen.

Ook de afgelopen vier jaar hebben we als Voorall gemerkt hoe belangrijk het is wie er aan het roer staat van de gemeentelijke diensten. Ambtenaren vormen een stabiele factor bij het maken van beleid. Maar de accenten worden gelegd door wethouders, college, gemeenteraad en commissies.

De afgelopen vier jaar heeft Voorall goed samengewerkt met de wethouder die gehandicaptenzorg in portefeuille had. We volgen met grote belangstelling de uitslagen van de verkiezingen in den Haag en de vorming van een nieuw college.

En wat de reuring betreft? Daar moet je als Voorall zelf voor zorgen.

*Edwin Graafland
Directeur Voorall*

Voorall & de Verkiezingen

Op **19 maart** zijn de gemeenteraadsverkiezingen. Dan mogen alle kiesgerechtigde inwoners van Den Haag hun stem weer uitbrengen. En elke stem telt bij de samenstelling van het Haagse stadsbestuur. Deze 45 leden van de gemeenteraad worden eenmaal in de vier jaar rechtstreeks gekozen en vormen de volksvertegenwoordigers van de stad. De gemeenteraad stelt onder andere de hoofdlijnen van het beleid vast en beslist hoe het geld besteed wordt.

Voorall vindt het belangrijk dat Hagens met een beperking zonder drempels hun stem uit kunnen brengen. Daarom staat Voorall in verkiezingstijd in nauw contact met het Bureau Verkiezingen van de gemeente Den Haag. Esther Beneder, Hoofd Verkiezingen: 'We willen dat de verkiezingen voor alle kiezers laagdrempelig zijn. Hier werken we aan door middel van toegankelijke stembureaus, maar ook door stembureaus in te richten op plaatsen waar veel mensen komen, zoals supermarkten en stations'. Verder gaan de gesprekken over de aandachtspunten voor stemmen met een beperking. Niet alleen de fysieke toegankelijkheid van de stembureaus, maar ook de toegankelijkheid van informatie komt hierbij aan de orde. Zo helpt Voorall om de informatie voor blinden en slechtzienden over het stemmen duidelijk te maken en te verspreiden. Op www.denhaag.nl/verkiezingen is te vinden welke stembureaus goed toegankelijk zijn voor scootmobielen en grote rolstoelen. Bijna alle stembureaus in Den Haag zijn toegankelijk voor middelgrote rolstoelen. Voorall communiceert dit en andere nuttige informatie rondom de verkiezingen direct naar de doelgroep. Na de verkiezingen inventariseert Voorall wat de ervaringen zijn en geeft advies aan de gemeente voor toegankelijke verkiezingen in de toekomst.

Voorall vraagt verder ook aandacht voor toegankelijke verkiezingsprogramma's bij de politieke partijen. Belangrijk is dat blinden en slechtzienden de verkiezingsprogramma's kunnen lezen of kunnen horen via gesproken tekst.

Wmo leeft in de stad met debat en speciale verkiezingskrant

De gemeente krijgt meer verantwoordelijkheden door de overheveling van de 'Langdurige Zorg' naar de 'Wet maatschappelijke ondersteuning' (Wmo). Tegelijkertijd krijgt de gemeente te maken met grote bezuinigingen. Dus met minder geld moeten de Haagse burgers meer ondersteuning van de gemeente krijgen. Voorall vindt het belangrijk om Hagenaars met een beperking goed te informeren over de veranderingen die er in de Wmo aankomen. Tijd voor een open gesprek met de lijsttrekkers van de Haagse politieke partijen over hoe zij aankijken tegen de nieuwe uitdaging. Het Haags Wmo-netwerk, waar Voorall deel van uit maakt, organiseerde in januari een lijsttrekkersdebat. Prikkelende stellingen over de Wmo en de Langdurige Zorg werden vanuit ieders achterban opgesteld en voorgelegd aan de aanwezige lijsttrekkers. Het was een roerig debat met uitingen van zorg, beloftes en reële verwachtingen. De conclusie is duidelijk: we moeten terug naar de menselijke maat, uitgaan van wat de burger echt nodig heeft om mee te kunnen doen in de maatschappij. Daarom is het belangrijk om gebruikers van de Wmo te betrekken bij het maken van het beleid, zodat de gemeente goed zicht krijgt op de directe effecten ervan. Kortom, de burger moet een vinger in de pap krijgen. Symbolisch hiervoor kregen de deelnemende politieke partijen een pak havermoutpap cadeau. En na afloop ontvingen zij nog de krenten om in de pap te doen. En nu hopen dat die er ook weer uit komen...

Ook is het moment aangebroken voor een speciale uitgave voor de mensen die zelf met de Wmo te maken hebben en wel in de vorm van de 'Voorall Verkiezingskrant'. Ieke de Leeuw, beleidsmedewerker van Voorall: 'We geven natuurlijk geen stemadvies. Met de Verkiezingskrant willen we de achterban 'empoweren' en voorlichten. We doen dit door te laten zien welke partijen de veranderingen in hun verkiezingsprogramma hebben opgenomen en waar ze voor staan'. De krant is sinds begin maart te vinden op www.voorall.nl

Slotbijeenkomst 'Beeld van Inclusief Beleid': gesprekken, muziek en... foto's

Met een muzikale talkshow in het Atrium van het stadhuis heeft Voorall op dinsdag 11 februari het project 'Beeld van Inclusief Beleid' afgerond. Om beleidsmakers te laten zien waar en vooral om wie het gaat bij Inclusief Beleid startte Voorall dit project. Er werden verschillende ontmoetingen, zogenoemde roadtrIBs, georganiseerd tussen ambtenaren en Hagenaars die zich niet laten beperken door hun beperking(en). Thema's als zorg, toegankelijkheid, onderwijs en werk kwamen daarin aan de orde. Deelnemende ambtenaren schreven naar aanleiding van hun gesprekken artikelen voor het intranet van de gemeente Den Haag. Fotografe Eveline van Egdom ging namens Voorall mee met de roadtrIBs en legde in beeld vast hoe de ontmoetingen eruitzagen.

Tijdens de slotbijeenkomst werden deelnemers en vrijwilligers geïnterviewd over hun ervaringen. In deze talkshow, gepresenteerd door Patty Broese van Groenou werd teruggeblikt op de roadtrIBs. Zo vertelde de slechtziende zelfstandig ondernemer Helma van der Boom over haar gesprek met ambtenaren, waarin ze had aan gegeven te vrezen voor bezuinigingen op huishoudelijke hulp. Hierdoor zal Helma teveel energie kwijt zijn aan het huishouden, terwijl ze juist alle energie nodig heeft om als zelfstandig tolk Frans en Portugees te kunnen ondernemen. Ambtenaar Anita Verwoest (DSO), de eerste aanmelder voor het project, vertelde over haar ontbijt bij de familie Meijer dat indruk had gemaakt. 'Een eyeopener', vatte ze samen. De directeur van Voorall Edwin Graafland en Nicole Menke, beleidsadviseur gehandicaptenbeleid bij de gemeente Den Haag, gingen tijdens het slotgesprek met elkaar in conclaaf over de volgende hordes die moeten worden genomen om Inclusief Beleid te realiseren. Edwin Graafland wees op het belang van 'politieke aandacht' voor dit onderwerp.

Het praatprogramma bouwde op naar de officiële presentatie van de tentoonstelling die tot eind februari in het Atrium te bezoeken was. Namens de gemeente Den Haag had Nicole Menke de eer de eerste van de tien foto's te onthullen. Daarna werden alle aanwezigen uitgenodigd de overige 'cadeautjes' uit te pakken. Voor slechtzienden en blinden organiseerde Voorall op donderdag 13 februari een fotovertelling, waarin geïnteresseerden uitleg kregen over het project en werden meegenomen naar de verhalen achter de foto's. Hiermee heeft Voorall met veel plezier en trots het project 'Beeld van Inclusief Beleid' afgerond, waarmee een belangrijke volgende stap is gezet op weg naar een stad zonder onnodige drempels.

Kijk voor meer foto's van de slotbijeenkomst op: <http://on.fb.me/1ev1O7M>

Gemeente zet Inclusief Beleid in de schijnwerpers door debattenreeks en ALL INclusive festival

Den Haag vindt het belangrijk dat iedereen, met een beperking of niet, gelijke kansen krijgt. In het gemeentelijk beleid staat daarom 'het niet uitsluiten' van mensen met een beperking centraal. Dit 'inclusief beleid' richt zich op het vooraf rekening houden met mensen met een beperking bij het maken van beleid of aanbieden van voorzieningen.

Om dit belangrijke onderwerp onder ieders aandacht te brengen, organiseerde de gemeente een serie debatten over werkgelegenheid voor mensen met een beperking. Wethouder Rabin Baldewsingh ging met inwoners en ondernemers in gesprek over het werven en aannemen van mensen met een beperking en over de mogelijkheden om de afstand tot de arbeidsmarkt voor deze groep te verkleinen. Tijdens de debatten, onder leiding van Jan Booi, bleek dat tussen mensen met een beperking en werkgevers over en weer duidelijke karikaturen en stereotype beelden

van elkaar bestaan. Door met elkaar in gesprek te gaan, kunnen meningen echter bijgesteld worden. Ook bleek dat het belangrijk is dat mensen met een beperking zelf duidelijk naar buiten treden en dat professionals en anderen niet overbezorgd zijn. Daarmee zet je onbedoeld mensen met een beperking in de schaduw. En 'de tijd' kwam naar voren als invloedrijke factor. Tijd nemen om elkaar beter te leren kennen en elkaars positie beter te begrijpen. Tijd nemen loont, zo bleek ook uit de lange debatten.

Met het All INclusive festival in het stadhuis werd de campagne afgesloten. Dit evenement stond in het teken van het vergroten van begrip en acceptatie tussen Hagenaars met en zonder beperking. Het programma bood interactieve workshops, kinderactiviteiten, CV-checks, optredens en het slotdebat. Haagse instanties waren ruim vertegenwoordigd: van UWV, Bronovo Ziekenhuis, ROC Mondriaan, Haeghe Groep tot aan Middin en Voorall.

Testteam nieuws: Het stadhuis onder de loep

Voorall voerde een speciale test uit in het Haagse stadhuis aan het Spui met alleen TestTeam-leden met een visuele beperking. De groep werd aangevuld met drie deelnemers vanuit Visio, het expertisecentrum voor slechtziende en blinde mensen. Het initiatief voor de test ging uit van een medewerker van de Amsterdamse Vrije Universiteit, faculteit Bewegingswetenschappen, Dr. Berry den Brinker. Berry is zelf al bijna zijn hele leven zeer slechtziend en voert al lang een pleidooi voor het zelfstandig kunnen functioneren als je moeite hebt met zien. Het valt hem steeds meer op dat het moeilijk is zonder te struikelen je weg te vinden in modern vormgegeven gebouwen. Esthetische overwegingen van de ontwerpers leiden volgens hem tot onoverzichtelijke situaties, waarin mensen gemakkelijk verdwalen of ergens tegenop botsen. Het Haagse stadhuis is een goed voorbeeld van een dergelijk gebouw.

Gewerkt werd van buiten naar binnen: hoe kom je bij het gebouw, hoe is de ingang te vinden, welke aanduidingen staan daar en op welke manier zijn die vormgegeven en hoe is het gesteld met de belettering en andere aanduidingen binnen het gebouw? Maar ook: kan er gemakkelijk gebruik worden gemaakt van blindengeleidelijnen, zijn de belangrijkste routes obstakelvrij? En ten slotte:

hoe staat het ervoor met bepaalde details zoals de vormgeving van liftknopjes? Het stadhuis kwam er niet in alle opzichten goed vanaf. In het verslag worden 13 aanbevelingen gedaan ter verbetering. Voorall houdt de vinger aan de pols om te zien hoe de gemeente Den Haag een en ander zal oppakken.

**Lees het verslag op
www.voorall.nl**

Iedereen welkom in de winkel. Is dat zo?

Hoe is het om met je rolstoel, scootmobiel, rollator of kinderwagen te winkelen in Den Haag? Hoe kom je bij het pashokje als je niet kan zien? Hoe vind je zelfstandig je weg in een winkelcentrum? Om de antwoorden te ontdekken, organiseert Voorall een toegankelijkheidstest in verschillende Haagse winkelcentra. Deze test vindt plaats tijdens de landelijke vrijwilligersactie 'NLdoet' op

NLdoet. 2014

vrijdagmiddag 21 maart van 13.30 uur tot 15.30 uur. Iedereen is welkom om mee te doen, met of zonder beperking. Ook ouders met kinderwagens kunnen meedoen aan de test, omdat zij vaak tegen dezelfde problemen aanlopen als mensen met een rolstoel. De bevindingen worden ingevuld op ongehinderd.nl/denhaag en zijn online via de website en app voor iedereen gratis beschikbaar. Zo weet iedereen met een beperking direct in welke winkel hij goed terecht kan. Voor deze actie werkt Voorall samen met het 'Haags Retailpunt'.

Doe ook mee! Geïnteresseerden kunnen zich aanmelden via www.nl doet.nl of telefonisch bij Voorall via 070 - 365 52 88.

Voorwaarden geven duidelijke richting aan

De nota 'Voorwaarden Integrale Toegankelijkheid Openbaar Vervoer' (ITOV) van de Voorall projectgroep 'Toegankelijk Openbaar Vervoer' is klaar voor verspreiding. Het Stadsgewest Haaglanden, de gemeente Den Haag en de Haagse openbaar vervoersbedrijven maar ook diversen belangengroepen mogen de nota verwachten.

In de inleiding van de nota staat de volgende uitspraak van Remóvos: *'Wie geen beperking heeft, kan zich nauwelijks voorstellen wat grote afhankelijkheid van hulp en zorg door anderen betekent. Afhankelijk zijn van sociale hulp en liefdadigheid is een ingrijpende aantasting van je autonomie als mens en van je persoonlijke vrijheid'*.

Voorall wil hier definitief verandering in brengen. Mobiliteit is een essentieel uitgangspunt voor maatschappelijke participatie en integratie van mensen met een beperking, een chronische ziekte en ouderen. En hierbij hoort een integraal toegankelijk collectief openbaar vervoersysteem. Het doel van de nota is dan ook het onder de aandacht brengen van de voorwaarden die hier voor nodig zijn. Dit is van belang, omdat de huidige landelijke en Europese richtlijnen niet volstaan. Voorall heeft voor ogen dat mensen met een beperking zelfstandig kunnen functioneren en dus ook gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer. Het gewenste resultaat is een klantgericht en efficiënt functionerend openbaar vervoersysteem voor iedereen, in onze stad maar ook daarbuiten.

Trouwe Voorall vrijwilliger ontvangt stadspenning

De naam van Jaap Trouw is onlosmakelijk verbonden aan de historie en het doel van Voorall. Drie en twintig jaar lang heeft Jaap zich ingezet voor de belangen van Hagenaars met een beperking. Vanaf 2006 bij Voorall en de jaren daarvoor bij onze voorganger de 'Raad Welzijn Gehandicapten'. Op 30 januari nam Voorall afscheid van Jaap. Uit handen van wethouder Baldewsingh ontving Jaap de welverdiende Stadspenning.

Colofon

Deze nieuwsbrief is een driemaandelijkse uitgave van Voorall en bedoeld voor iedereen die professioneel betrokken is bij Hagenaars met een beperking.

Redactie: Communicatie Voorall, Tillie van Wijk
Ontwerp: MatGlas Ontwerpbureau, Jan Bakker

Contactgegevens:
Van Diemenstraat 196
2518 VH Den Haag
070 365 52 88
info@voorall.nl
www.voorall.nl

VOORall
voor Hagenaars met een beperking